

НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

**Реєнт
Олександр Петрович**

Голова Національної спілки краєзнавців України, заступник директора Інституту історії України НАН України, член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України

Очолює Національну спілку краєзнавців України авторитетний фахівець із проблем теорії та методології історичної науки, історіографії, націогенезу й державотворення, соціально-економічного та політичного життя, національно-визвольних і суспільно-політичних рухів XIX–XX ст., теоретичних засад краєзнавства та історії окремих регіонів України — Олександр Петрович Реєнт.

Народився 10 травня 1949 р. у с. Дяківці на Вінниччині. Навчався, а потім працював у Київському педагогічному інституті імені М.О. Горького. В Інституті історії НАН України пройшов шлях від молодшого й старшого наукового співробітника, заступника директора з наукової роботи (із 1994 р.) до завідувача відділу історії України XIX — початку XX ст. (із 1999 р.). У 1996–2012 рр. — заступник голови Національної спілки краєзнавців України, із 2012 р. — її голова.

Олександр Петрович — член спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій Інституту історії України НАН України, низки редакційних рад і редколегій, почесний професор низки університетів. Його науково-освітня діяльність відзначена багатьма нагородами — преміями, званням «Відмінник народної освіти» (1996) та «Почесний краєзнавець України» (2016), а також орденом «За заслуги» III (2007) та II (2013) ступенів, відзнаками Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, НАН України та інших відомств, громадських організацій і релігійних конфесій.

Національна спілка краєзнавців України (НСКУ) є добровільним об'єднанням професійних дослідників і літописців рідного краю зі статусом національної всеукраїнської творчої спілки. Основною метою її діяльності є розвиток національного краєзнавчого руху, залучення до пізнання рідного краю широких верств населення, використання досвіду, здобутого в цій галузі в Україні та за кордоном, створення й оприлюднення документально-публіцистичних і науково-популярних творів з історії та культури краю.

На хвилі демократичних перетворень та національного піднесення в 1990 р. в м. Києві відбувся I Всеукраїнський краєзнавчий з'їзд, який мав статус установчого для Всеукраїнської спілки краєзнавців (ВСК) — повноправної спадкоємиці традицій, упроваджених свого часу Українським комітетом краєзнавства, що діяв до початку 1930-х рр. Головою правління було обрано академіка АН України П.Т. Тронька.

У 1993 р. Спілка поновила випуск репресованого у 1930 р. журналу «Краєзнавство» (1927–1930), встановила спілчанську премію імені Дмитра Яворницького, а у 2013 р. започаткувала ще дві — імені академіка Петра Тронька та імені Героя України Михайла Сікорського. Визначальною подією для краєзнавців України стало надання їй у 2008 р. статусу національної.

Національна спілка краєзнавців України, членами якої є понад дві тисячі дослідників рідного краю, розробила Програму розвитку краєзнавства в Україні на період до 2025 р. В окремих регіональних організаціях були затверджені обласні програми — Хмельницькій, Волинській, Черкаській, Івано-Франківській та інших.

Одним із найголовніших напрямів роботи Спілки стала науково-методична та видавнича діяльність, спрямована на розвиток історичного, освітянського, культурно-мистецького, етнографічного, музейного, туристичного, природничого, пам'яткознавчого, бібліотечного краєзнавства; збереження пам'яток історії й культури України завдяки плідній співпраці з науковими установами та навчальними закладами, музеями, бібліотеками, архівами різних регіонів України.

Краєзнавці України ініціюють та реалізують масштабні гуманітарні проекти: беруть участь у підготовці загальнонаціонального видання — науково-документальної серії книг «Рєабілітовані історією» про жертви політичних репресій комуністичного тоталітарного режиму, унікальної багатотомної праці «Звід пам'яток історії та культури України», енциклопедичного видання «Історія міст і сіл України», яке охопить історію всіх нинішніх і зниклих населених пунктів України.

Уже доброю традицією стала практика проведення з 2009 р. науково-краєзнавчих експедицій у різних областях України, які сприяють поширенню краєзнавчого руху в Україні та актуалізації питань збереження історико-культурної спадщини. Спільно із Міжвідомчою координаційною радою з питань краєзнавства при Президії НАН України Спілка координує наукові дослідження в галузі краєзнавства, краєзнавчої роботи навчальних закладів, архівів, музеїв і бібліотек.

Національна спілка краєзнавців України приділяє особливу увагу освітянському краєзнавству — підготовлено підручник для студентів вищих навчальних закладів «Основи краєзнавства», який містить сучасні теоретичні та практичні розробки з основних питань краєзнавства, проводяться тематичні методичні наради з викладачами та вчителями, триває багаторічна співпраця з Малою академією наук України.

Під пильною увагою Спілки перебувають питання музейного краєзнавства. У 2009 р. у Національному музеї літератури України були підбиті підсумки організованого НСКУ Першого всеукраїнського конкурсу на найкращий громадський музей, у якому взяли участь понад дві тисячі музеїв.

Щоквартально видається спілчанський науковий журнал «Краєзнавство», вийшли краєзнавчі видання, зокрема «Україна Тараса Шевченка: історико-краєзнавчі нариси», «Джерела духовності: Науково-краєзнавчі експедиції Національної спілки краєзнавців

Дипломи та медалі лауреатів Премії імені академіка Петра Тронька Національної спілки краєзнавців України

Президія VI з'їзду Національної спілки краєзнавців України, 23 січня 2017 р.

України 2009–2013 рр.», «Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України», «Українське краєзнавство в соціокультурному просторі: історичні ретроспекції та виклики сучасності», «Національна спілка краєзнавців України в інформаційному просторі України» та інші.

Із 2014 р. Спілка активно співпрацює з державними органами влади з питання перейменувань. Так, у 2015 р. у залі засідань НСКУ спільно з Українським інститутом національної пам'яті було проведено круглий стіл на тему «Топонімічна політика в Києві: виклики часу, проблеми наукового забезпечення».

В умовах активізації євроінтеграційних процесів в Україні важливо налагоджувати плідну співпрацю з науковими й навчальними установами, громадськими організаціями інших країн і насамперед Європейського Союзу. У цьому напрямі найбільшу результативність демонструють обласні організації НСКУ, територія діяльності яких знаходиться ближче до державного кордону України.

Загалом іноземні вчені активно беруть участь у заходах, організованих НСКУ або за участі її членів. Крім того, вітчизняні краєзнавці систематично здійснюють науково-пошукову роботу в архівах, музеях, бібліотеках Польщі, Білорусі, Німеччини, США та інших держав, презентують результати своєї діяльності в доповідях на міжнародних наукових конференціях, симпозіумах, читаннях, публікуються в іноземних наукових виданнях.

Національна спілка краєзнавців України виховує в громадян почуття національної самосвідомості, глибокої поваги до історії, культури, мови, традицій українського народу, а також інших народів, пов'язаних із ним своєю долею, шанобливого ставлення до рідної природи.